

Die Vertretung der Freien Hansestadt Bremen bei der EU,
der Verein Medien, Bildung, Demokratie e.V. ,
die Forschungsstelle Osteuropa an der Universität Bremen,
Europe Direct Gdańsk
und der EuropaPunktBremen

laden anlässlich des 40. Jahrestag der Verhängung des Kriegsrechts in Polen ein
zur
online-Veranstaltung mit dem Thema:

„Die Heldinnen der **Solidarność**“

Wie Frauen in Polen Geschichte mach(t)en

am 13. Dezember 2021
von 18:00 bis circa 19:30 Uhr

Es diskutieren:

- **Henryka Krzywonos MP**, ehemals Mitglied des überbetrieblichen Streikkomitees in Gdansk/Danzig,
- **Dr. Barbara Labuda MP a.D.**, Botschafterin a.D., ehemals Aktivistin der Gewerkschaft Solidarnosc und politisch Inhaftierte (angefragt)
- **Grażyna Staniszevska MP a.D.**, MdEP a.D., ehemals Aktivistin der Gewerkschaft „Solidarnosc“ und politisch Inhaftierte
- **Marta Palińska**, Frauenrechtlerin und Umweltschützerin, Aktivistin von Greenpeace Polska
- **Katarzyna Weichert**, Vorsitzende der Deutsch-Polnischen Gesellschaft Bremen e.V. (angefragt)

Begrüßung: **Antje Grotheer**, Vizepräsidentin der Bremischen Bürgerschaft

Moderation: **Bartosz Dudek** (Deutsche Welle/ Medien-Bildung-Demokratie e.V.). Die

Veranstaltung wird simultan deutsch, englisch und polnisch übersetzt.

Bitte melden Sie sich hier an: https://us06web.zoom.us/webinar/register/WN_KDa-ViH3QTYWnuH17Wd9zJA

Hintergrund:

Obwohl die Führung der Solidarność überwiegend männlich war, stellten Frauen von Anfang an mehr als die Hälfte der Mitglieder, und eine weibliche Aktivistin, Anna Walentynowicz (bzw. ihre Entlassung durch die Werft), stand sogar im Mittelpunkt des ersten Streiks, der am 15. August 1980 begann. Während des Streiks waren Frauen nicht nur entscheidend für die Aufrechterhaltung des Streiks - vor allem durch ihre Teilnahme am Streik und ihre Unterstützung von außen (z. B. durch die Versorgung der Streikenden in der Werft mit Lebensmitteln). Weit darüber hinaus trugen Frauen wie Ewa Ossowska, Alina Pieńkowska, Joanna Duda-Gwiazda und Henryka Krzywonos entscheidend dazu bei, dass der Streik über die geplanten drei Tage hinaus andauerte.

Die Verhängung des Kriegsrechts am 13. Dezember 1981 war ein Wendepunkt für Solidarność: Die meisten männlichen Aktivisten und einige Frauen (z. B. Grażyna Staniszevska) wurden verhaftet, um die Bewegung zu enthaupten. In diesem entscheidenden Moment sprangen die Frauen ein, und zwar nicht nur, indem sie weiterhin ihre Familien ernährten und ihre Ehemänner im Gefängnis besuchten. Ihre Aktivitäten gingen weit darüber hinaus, und man kann mit Fug und Recht behaupten, dass sie die Bewegung gerettet haben. Sie taten dies vor allem, indem sie mutig - quasi aus dem Nichts - ein ausschließlich weibliches Redaktionsteam organisierten (unter der Leitung von Helena Łucywo und mit Teilnehmern wie Anna Bikont, Anna Dodziuk, Joanna Szczęsa und anderen). Dieses Team, die Damska Grupa Operacyjna ("Operative Frauengruppe"), die zweimal im Monat die Untergrundzeitung Tygodnik Masowsze herausgab und verteilte, trug wesentlich dazu bei, den Geist von Solidarność am Leben zu erhalten und die Bewegung in den Jahren zwischen 1980 und 1989 am Laufen zu halten.

Diese Frauen haben nicht die Anerkennung erhalten, die ihnen gebührt. Mit dieser Veranstaltung soll ihre Rolle beleuchtet und gewürdigt werden, und es soll gezeigt werden, was ihre Taten für das heutige Polen bedeuten können, für Frauen wie für Männer.

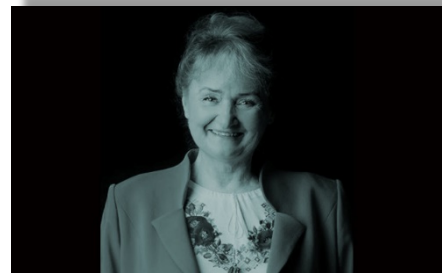
Der 13. Dezember 2021, der 40. Jahrestag der Ausrufung des Kriegsrechts, scheint der geeignete Zeitpunkt dafür zu sein.

Das Jahr 2021 markiert auch den 45. Jahrestag der Städtepartnerschaft zwischen Gdańsk und Bremen, der ältesten Städtepartnerschaft zwischen einer westdeutschen und einer polnischen Stadt. Am 13. Dezember 1981, fünf Jahre nach Beginn der Städtepartnerschaft, befand sich eine Delegation von Solidarność auf dem Weg nach Bremen, wo sie aufgrund der politischen Lage festsaß. In den folgenden Monaten gründeten die Gruppenmitglieder mit Unterstützung der Bremer Regierung das erste Auslandsbüro von Solidarność.

Das zivilgesellschaftliche Interesse an Solidarność als einem wichtigen Teil der Danziger Vergangenheit und Gegenwart war in Bremen also schon immer groß. Das Projekt kann daher auch dazu dienen, den gegenseitigen Kontakt und das Verständnis für einen wichtigen Teil der polnischen und europäischen Geschichte sowie für die europäischen Werte zu fördern, die unseren Gesellschaften zugrunde liegen und sie unterstützen.

Henryka Krzywonos

Grażyna Staniszevska

Przedstawicielstwo Wolnego Miasta Hanzeatyckiego Bremy przy UE

Stowarzyszenie Media-Edukacja-Demokracja,

Dział Badań nad Europą Wschodnią Uniwersytetu w Bremie,

Europe Direct Gdańsk oraz EuropaPunktBremen

w związku z 40. rocznicą wprowadzenia stanu wojennego w Polsce

Zapraszają na dyskusję online pt

„Solidarność i jej bohaterki“

Jak polskie kobiety tworzyły i tworzą historię

13 grudnia 2021 r.
od 18:00 do ok. 19:30

W dyskusji udział biorą:

- **Henryka Krzywonos**, posłanka na Sejm RP, uczestniczka strajków z sierpnia 1980 roku,
- **dr Barbara Labuda**, b. posłanka na Sejm RP i ambasador RP, działaczka KOR i Solidarności, więzień polityczny PRL (tbc)
- **Grażyna Staniszevska**, b. senator RP i europosłanka, działaczka Solidarności, więzień polityczny PRL
- **Marta Palińska**, feministka i ekolożka, aktywistka Greenpeace Polska
- **Katarzyna Weichert**, przewodnicząca Towarzystwa Niemiecko-Polskiego w Bremie (tbc)

Powitanie: **Antje Grotheer**, wiceprzewodnicząca Parlamentu Bremy

Prowadzenie: **Bartosz Dudek** (Deutsche Welle/Stowarzyszenie Media-Edukacja-Demokracja).

Dyskusja tłumaczona będzie symultanicznie na język polski, angielski i niemiecki.

Zgłoszenia udziału pod następującym linkiem:

https://us06web.zoom.us/webinar/register/WN_KDaViH3QTYWnuH17Wd9zJA

Tło:

Chociaż w kierownictwie Solidarności przeważali mężczyźni, wśród szeregowych członków przeważały kobiety. Pierwszy strajk w sierpniu 1980 roku zaczął się w obronie zwolnionej ze Stoczni Gdańskiej kobiety – Anny Walentynowicz. Kobiety aktywnie uczestniczyły w strajku i wspierały go z zewnątrz (np. zaopatrując strajkujących w żywność). Ponadto niektóre z nich jak Ewa Ossowska, Alina Pienkowska, Joanna Duda-Gwiazda i Henryka Krzywonos w decydującym stopniu przyczyniły się do tego, że strajk nie zakończył się już po trzech dniach.

Wprowadzenie stanu wojennego 13 grudnia 1981 roku było dla Solidarności punktem zwrotnym. Większość aktywnych działaczy, w tym także niektóre kobiety (m. in. Grażyna Staniszevska) zostało internowanych po to, by sparaliżować działalność ruchu. W tym decydującym momencie do akcji wkroczyły kobiety nie tylko przejmując zarabianie na życie czy odwiedzając uwięzionych mężów. Ich działalność poszła dalej tak, że można śmiało twierdzić, że w dużym stopniu to one uratowały Solidarność. Kobiety pod wodzą Heleny Łuczywo (przy udziale m. in. Anny Bikont, Anny Dodziuk, Joanny Szczęsnej), znane jako „Damska Grupa Operacyjna”, przejęły na przykład redagowanie i wydawanie w podziemiu dwutygodnika „Mazowsze”. W ten sposób walnie przyczyniły się do utrzymania przy życiu ducha Solidarności w latach 1981-1989.

Kobiety te nie zostały w należyтым stopniu docenione. Ta dyskusja ma za cel naświetlić i uhonorować ich zasługi. Ma też pokazać co ich dzieło oznacza dla dzisiejszej Polski, zarówno dla kobiet jak i mężczyzn.

13 grudnia 2021 roku, 40. rocznica wprowadzenia stanu wojennego, wydaje się do tego dobrą okazją.

Na rok 2021 przypada też 45. rocznica partnerstwa miast Bremy i Gdańska, najstarszej tego typu relacji między polskim a zachodniemieckim miastem. 13 grudnia 1981 roku, pięć lat po nawiązaniu partnerstwa obu miast, w drodze do Bremy znajdowała się delegacja Solidarności. Stan wojenny uniemożliwił jej powrót. Z pomocą władz Bremy członkowie tej delegacji utworzyli tu po kilku miesiącach pierwsze zagraniczne biuro Solidarności.

Od dawna już Solidarność jako ważny element historii i współczesności Gdańska cieszyła się dużym zainteresowaniem społeczeństwa obywatelskiego Bremy. Ten projekt w formie dyskusji może więc służyć także wzmacnianiu wzajemnych kontaktów oraz lepszemu zrozumieniu tego ważnego rozdziału polskiej i europejskiej historii oraz wspieraniu europejskich wartości, na których opierają się nasze społeczeństwa.

Henryka Krzywonos

Grażyna Staniszevska

The Representation of the Free Hanseatic City of Bremen to the European Union
Medien, Bildung, Demokratie e.V.,
the Research Centre for East European Studies at the University of Bremen
Europe Direct Gdańsk
and the EuropaPunktBremen

Invitation to a German-Polish cooperation event
on the occasion of on the 40th anniversary of the declaration of martial law in Poland:

„The Heroines of the **SOLIDARNOŚĆ** movement “

How women made history in Poland

December 13th 2021
6 pm to 7:30 pm

Participants:

- **Henryka Krzywonos MP**, former member of the inter-company strike committee in Gdańsk,
- **Dr. Barbara Labuda MP, retired ambassador**, activist of the independent trade union Solidarność and temporarily political prisoner,
- **Grażyna Staniszevska MP** former member of the European Parliament, former activist of the independent trade union Solidarność and temporarily political prisoner
- **Marta Palińska**, women's right activist and environmentalist, activist of Greenpeace Polska
- **Katarzyna Weichert**, president of the Deutsch-Polnische Gesellschaft Bremen e.V.

Welcome: **Antje Grotheer**, Vice President of the Bremische Bürgerschaft (Parliament of the Land Bremen)

Chaired by: **Bartosz Dudek** (Deutsche Welle Radio / Association Medien-Bildung-Demokratie e.V.).

The event will be simultaneously translated into German, English and Polish.

Please enrol for the event at:

https://us06web.zoom.us/webinar/register/WN_KDaViH3QTYWnuH17Wd9zJA

Background:

While its leadership was mostly male, women made up more than half of the membership of Solidarność from its earliest days, and a woman activist, Anna Walentynowicz (or her dismissal by the shipyard) was actually at the centre of the first strike that began on August 15, 1980. During the strike, not only were women crucial in maintaining it – most definitely by participating in the strike as well as by supporting it from the outside (e.g. by providing food for the strikers in the shipyard). Far beyond that, women like Ewa Ossowska, Alina Pieńkowska, Joanna Duda-Gwiazda and Henryka Krzywonos were instrumental in ensuring that the strike continued beyond the three days it was planned for.

The declaration of martial law on December 13, 1981, was a watershed moment for Solidarność: most of the male activists and some of the females (e.g. Grażyna Staniszevska) were arrested in order to decapitate the movement. At that crucial moment, women stepped in, and not just by continuing to feed their families and visit their husbands in prison. Their activities went far beyond that, and it can reasonably be claimed that they saved the movement. They did so, most notably, by courageously organizing - basically out of nowhere - an exclusively female editorial team (led by Helena Łucywo, and with participants like Anna Bikont, Anna Dodziuk, Joanna Szczęsna and others). This team, the Damska Grupa Operacyjna (“Ladies’ Operational Group”) which twice per month would publish and distribute the underground newspaper Tygodnik Masowsze, which would be instrumental in keeping the spirit of Solidarność alive and the movement in operation in the years between 1980 and 1989.

These women have not been given the recognition they deserve, so the purpose of this event is to shine a light on their role and give them their due regards, and see what their actions can mean for today’s Poland, women as well as men.

December 13, 2021, the 40th year anniversary of the declaration of martial law, seems like the appropriate moment to do so.

2021 also marks the 45th anniversary of the city twinning between Gdańsk and Bremen, the oldest city twinning between a West German and a Polish city. In fact, on December 13, 1981, five years into the city twinning, a delegation from Solidarność was actually on its way to Bremen, and got stranded there, due to the political situation. In the following months, the group members founded the first office of Solidarność abroad, with the support of the Bremen government.

So civil society interest in Solidarność as a vital part of Gdańsk’s past and present has always run high in Bremen. The project can thus also serve to enhance mutual contact and understanding about a vital part of Polish and European history, as well as the European values underpinning and supporting our societies.

Henryka Krzywonos

Grażyna Staniszevska